

Євген Адамцевич – представник народного професіоналізму кобзарської справи

Р. І. Мукменєва

Комунальний заклад Сумської обласної ради «Сумський фаховий коледж мистецтв і культури ім. Д.С. Бортнянського»
Corresponding author. E-mail: mukmeneva@ukr.net

Paper received 01.09.20; Accepted for publication 24.09.20.

<https://doi.org/10.31174/SEND-HS2020-237VIII41-02>

Анотація. В статті розглянуто творчий шлях бандуриста Є.О. Адамцевича. Схарактеризовано виконавську діяльність майстра за видами бандурного мистецтва. Проаналізовано репертуар. Висвітлено здобутки мистецько-просвітницької діяльності бандуриста. Визначено роль і значення внеску Є.О. Адамцевича по збиранню, пропагуванню і збереженню доробків народної бандурної творчості. Показано формування нового типу кобзаря-професіонала.

Ключові слова: концерт, бандура, репертуар, капела бандуристів, кобзар, жанр, стиль.

Вступ. Кобзарське мистецтво завжди мало суттєве значення у суспільно-громадському житті українців. Впродовж віків кобзарі виступали активними пропагандистами визвольної боротьби. Думи і пісні народних співців змушували замислюватись над сенсом життя, пробуджували найпотаємніші, приховані, генетично закладені ментальні риси. Виконувані кобзарями твори закликали до волі, кращого життя, мали морально-етичне значення. Як відмічає у своїй праці П. Охріменко найбільшого поширення кобзарство здобуло на Чернігівщині, Харківщині, Полтавщині. До цих земель має безпосереднє відношення й Сумщина, оскільки була утворена з окремих частин вище зазначених регіонів.

Територія Сумщини, як вважає дослідник П. Охріменко, є центром кобзарського мистецтва Слобожанщини, на якій вели свою творчу і просвітницьку діяльність відомі кобзарі: Г. Кожушко, Є. Мовчан, С. Пасюга та інші. Значне місце в цій когорті займає Є. Адамцевич,

Ступінь дослідження проблеми. Постать Є. О. Адамцевича привертала до себе пильну увагу тих науковців, дослідників, які небайдужі до народної творчості та її збереження.

Так, в книзі О. Правдюка «Роменський кобзар Євген Адамцевич» описано творчий шлях митця, пов'язаний з народними музичними традиціями Роменщини. Вперше дослідник наводить записи текстів і музики народних пісень з репертуару бандуриста, вказує на прийоми гри, якими користувався майстер, підкреслює, що значну частину репертуару співця займав цикл історичних пісень [6, 21].

Збірник «Євген Адамцевич» упорядкований О. Вертієм та Г. Дібровою містить велику частину матеріалів, які раніше не публікувалися: спогади доньки Є. Адамцевича –Т. Бобрикової, письменників М. Шудрі, Д. Кулиняка, поета М. Данька, мистецтвознавців О. Прадюка, В. Дубравіна, краєзнавця М. Полуяна [3]. В книзі висвітлюються питання значення творчості бандуриста у становленні світогляду, самосвідомості нашого сучасника.

У статті В. Дубравіна «Основи музичної декламації кобзаря Є.Адамцевича», проведено аналіз стилю інтонування митцем речитативного жанру свого репертуару [4, 17].

Дослідник кобзарства Б. Жиплинський у спогадах «Кобзар Є. Адамцевич на Львівщині» описує гастролі

по різних містах області, що запам'яталися глядачам відвертими творчими зустрічами, високопрофесійними концертами митця.

Стаття В. Єфремової «Розгорни суворих літ сувої...», що присвячена 100-річчю з дня народження славетного кобзаря, розкриває відомості про нелегкий життєвий і творчий шлях народного співця.

Мета статті: схарактеризувати творчий доробок кобзаря Є.О. Адамцевича за особливостями виконавського стилю і напрямками популяризації та збереження бандурного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Кобзар Євген Адамцевич народився в селі Солониці неподалік від Лубен на Полтавщині. В родині дуже любили і цікавились мистецтвом. Батько співав українські народні пісні, мати була витонченою натурою, у дитинстві водила Євгена до театру. Але сім'ю спіткало лихо: у трирічному віці після хвороби хлопчик осліп. Не дивлячись на таку ваду, він ріс дитиною активною, допитливою, розумною. В одинадцять років батьки віддають його до школи сліпих у місті Києві. Займався там майбутній кобзар з бажанням, шкільна наука давалась йому легко. Він мав відмінну пам'ять, як згадувала дочка Є. Адамцевича: «вловлював мотиви та слова пісень..., «в умі» додавав і віднімав» [3, 8]. Мистецтвознавець О. Правдюк підкреслював, що після прочитання тексту, Є. Адамцевич запам'ятовував цілі сторінки книжок [3, 53]. Через сімейні обставини навчатись у Києві хлопчику довелося недовго. Його забрала до себе бабуся у місто Ромни, куди згодом переїхали й батьки. Так, у юному віці Є. Адамцевич опинився у місті, де пройшло майже все його життя. Місто, яке славилось своїми давніми кобзарськими традиціями.

З XVIII ст. повітове містечко в колишній Полтавській губернії було відоме своїми ярмарками – Вознесенським та Іллінським. Як зазначає О. Правдюк, ці ярмарки часто відвідували кобзарі і лірники з інших губерній, особливо Чернігівської та Харківської. Роменські ярмарки вважались тим місцем, де одні кобзарі знаходили собі учнів і поводитирів, інші – поповнювали свій репертуар. Таким чином, це були своєрідні зібрання, де гуртувались й вдосконалювались народні співці [6, 15].

Завдяки цим обставинам, здібний юнак познайомився з надзвичайно обдарованим музикантом – Мусієм Петровичем Олексієнко, який невдовзі став його вчителем. За спогадами самого кобзаря, дуже нелегко у

нього йшов процес навчання гри на кобзі. Тривала, щоденна, наполеглива й копітка праця, зі слізьми, стертими пальцями, була для початківця-кобзаря обов'язковою буденною працею. Завдяки надзвичайно великому бажанню й сумлінній роботі почали з'являтися очікувані бажані результати. Пройшовши курс кобзарської науки у М. П. Олексієнка, Є. Адамцевич з 1927 року починає самостійний творчий шлях. В цьому ж році доля в особі кобзаря І. Положая збирає роменських кобзарів для спільних виступів, до числа яких увійшов і Є. Адамцевич. Пізніше була організована капела з роменських і миргородських бандуристів, яка давала концерти в містах і селах Харківщини, Полтавщини, Криворіжжя.

За спогадами кобзаря в 1940 році у нього була активна концертна діяльність у складі кобзарських бригад. Київське музично-хорове товариство організовувало виступи кобзарів у колгоспах різних областей України. Працювали у Хмельницькій, Тернопільській областях, містах Дрогобич, Львів. Весною 1940 року з успіхом пройшли концерти бригади на Дніпропетровщині, зокрема, у Магдалинівському районі. Публіка дуже гарно приймала кобзарів. Цього ж року у місті Києві, де у будинку письменників проходив ювілейний захід на вшанування Остапа Вересая, був запрошений Є. Адамцевич. Окрім того кобзар брав участь у заходах, які були організовані у Москві у Будинку світової культури та у Будинку письменників. Разом з ним, як згадував кобзар, виступала група кобзарів і один лірник, усього було 6 виконавців [3, 16].

На той час у репертуарі Є. Адамцевича були не лише вокальні твори, а й інструментальні: марші, вальси, польки, козачок, гопачок, метелиця. Отже, є підстави стверджувати, що кобзар міг виступати з повноцінною сольною програмою.

Донька Є. Адамцевича згадувала, що любила слухати гру батька разом з двома бандуристами – Григорієм Спицею та Іваном Бедрином. Виконували пісні з репертуару Є. Адамцевича, який співав більше речитативом, обидва бандуриста йому підігрували і підпівували. Виконання цього тріо бандуристів залишало неповторне враження від чарівного звучання і особливої гармонії [3, 8-9]. У такому складі відбулось багато гастрольних подорожей до початку Другої світової війни.

Під час німецької окупації Є. Адамцевич написав пісню «У неволі». Як згадував кобзар, у нього з'явилося палке бажання донести її до слухача [3, 15]. Мандруючи селами він своїми піснями закликав до боротьби проти окупантів. Залишились спогади митця про те, як не один раз його затримували поліцаї. Так, у 1942 році на Сумщині в одному з сіл поблизу Тростянця він виконував сатиричні пісні про боротьбу з ворогом та серед слухачів був поліцай, який повів кобзаря до управи за висміювання німецького війська. Все закінчилось благополучно, хоча, як згадував бандурист, його ледве випустили живим [3, 19-20].

Таким чином, Євген Олександрович Адамцевич оновив славу запорізьких кобзарів, демонструючи своїми сміливими виступами негативне ставлення до ворога. Він також сприяв зародженню у слухача впевненості у перемозі над нацистами і за долю Вітчизни.

Після війни, у 50-х – 60-х рр. Є. Адамцевич здебільшого співав на базарних майданах в селах Роменського, Липоводолинського, Недригайлівського районів. Колишній директор Сумського обласного Будинку народної творчості С. Логожа у своїх спогадах пише, що кожен виступ кобзаря перетворювався у своєрідне свято. Запамяталось йому виконання пісні «Гей, літа орел», у якій могутньо звучав голос кобзаря. А після пісні глядачів вразило натхненне виконання «Запорізького маршу», що залишило незабутнє враження. Можна лише дивуватись, скільки знав пісень цей мудрий і невтомний співець [3, 26].

Надзвичайно проникливо і щиро згадує Є. Адамцевича краєзнавець М. Полуян. Багато різних творів чув він у виконанні кобзаря. Це були ліричні, жартівливі, історичні пісні: «Чорна хмара наступала», «Ой гоп, мої гречаники», пісні про Байду, Морозенка, Калниша. Вражала мужність кобзаря, який співав, навіть, про те, про що не могли говорити пошепки. Свої спогади М. Полуян завершив зворушливими словами: «Ставши дорослою людиною, у якій виробилося почуття власної гідності, сформувалась система етичних і моральних устоїв, цим і завдячую сліпому кобзареві, який зробив мене зрячим» [3, 22-24].

Плідною і корисною була співпраця Є. Адамцевича з викладачами Сумського музичного училища подружжям Дубравініми. Перша їхня зустріч відбулась у 1963 році у м. Ромни, під час якої був записаний репертуар кобзаря на магнітофонну плівку. Він виконав ряд родинно-побутових пісень: «У неділю рано», «Через мої ворітонька зозуля летіла», «Із-за гори ворон кричє», «Налетіли журавлі», «Ой попливи, вутко», баладу «У Києві на риночку», історичні пісні про Морозенка, Палія, козацьку «Ой не пугай, пугаченьку», думу «Свшан-зілля» на слова М. Вороного [3, 35-36]. Дубравініми запам'яталось також виконання власних творів кобзаря: «Слава нашим космонавтам» та декілька жартівливих пісень.

Друга зустріч з кобзарем відбулась у м. Суми. У лютому 1968 року Дубравініми був організований фольклорно-етнографічний концерт, який проходив у залі Сумського музичного училища. Для участі у ньому запросили Є. Адамцевича. Майстерна гра і спів бандуриста справили на слухачів сильне враження. На концерті були присутні наукові співробітники Інституту фольклору та етнографії АН України З. Василенко, Н. Шумада, А. Муха. Після вдалого виступу Є. Адамцевича, до нього у місто Ромни приїхав з АН України О. Правдюк, який записав репертуар бандуриста, а пізніше видав книгу «Роменський кобзар Євген Адамцевич» [3, 37].

У професіональних музикантів після знайомства з Є. Адамцевичем з'явилося розуміння того, з якою неординарною особистістю їм пощастило спілкуватись. Талант цього митця надав можливості доторкнутись нащадкам до зразків народної епічної традиції кобзарського мистецтва минулих років. Ці спогади є додатковим підтвердженням виконавського рівня народного співця, його різнобічного обдарування.

Завдяки спогадам письменника М. Шудрі ми дізналися як складалася доля відомого «Запорізького маршу», який зберіг і доніс до широкого загалу саме кобзар Є. Адамцевич. Деякі дослідники вважали, що

автором «Запорізького маршу» є сам Є. Адамцевич, але кобзар спростовував цю думку. Він зазначав, що даний твір є автентичним козацьким маршем XVIII століття, який він почув від кобзаря Івана Положая та в який додав лише мажорну частину, а мелодія була залишена незмінною [1, 5].

У фільмі М. Шудрі «Співучи джерела» про оркестр народних інструментів під керівництвом Якова Орлова «зادля наскрізного образу творчого колективу був використаний його зв'язок із роменським кобзарем». «Запорізький марш» у кінофільмі звучав тричі: у виконанні кобзаря, в оркестровому звучанні та супроводом «за кадром» [3, 34]. Таким чином, автором фільму вдалося закарбувати постать Є. Адамцевича, а твору відтоді судилося безсмертя.

Незабутніми були останні виступи Є. О. Адамцевича на Чернечій горі біля могили Шевченка влітку 6 – 12 липня та 18 – 24 серпня 1971 року. Науковець З. Тарахан-Бережа згадувала, що кобзар любив виконувати щоразу нові твори, оскільки великий репертуар це дозволяв, але «Пісню про Шевченка» автора В. Данилейка, Є. Адамцевич виконував щоденно. Цей вокальний твір вартий того, щоб звучати над могилою Т. Шевченка щодня. [3, 38-39].

Показовим є випадок, коли у Є. Адамцевича на концерті обірвалась струна. Аудиторія завмерши спостерігала, як літній незрячий кобзар швидко і вправно робить свою справу. Це дійство, навіть, почали фіксувати на фотоапарати. Свідків виступів Є. Адамцевича дивувало, як спокійно і природньо почував себе на сцені кобзар, при будь-яких обставинах, що є підтвердженням його бандурного виконавського досвіду та впевненості у своїх можливостях.

У 1972 році було здійснено запис пісень та думи «Свшан-зілля» у виконанні Є. Адамцевича. Цікаво, що у зв'язку з недосконалістю апаратури звукозапису кобзар не любив записуватись. Про те цього разу результат задовольнив виконавця. Він залишився задоволеним звучанням [3, 43]. На жаль, це був останній виступ Є. Адамцевича. Останній запис, як і все творче життя засвідчили вірність і любов до рідної Батьківщини, патріотичні почуття й переконання кобзаря.

Непересічність особистості кобзаря Є. Адамцевича, надзвичайно широкий репертуар, особливості виконавства потребують аналізу його спадщини.

Як народний професіональний кобзар Є. Адамцевич почав працювати у 20-х рр. XX ст. та півстоліття віддав справі свого життя. За такий тривалий час його репертуар зазнав певних змін, оскільки змінювалось суспільно-політичне, економічне і культурне життя. Діяльність творчої людини зобов'язувала відповідним чином реагувати на те, що відбувається в державі.

Ми погоджуємось з В. Дубравіним щодо виокремлення трьох етапів у бандурній виконавській творчості Є. Адамцевича: 1) кінець 20-х та 30-і роки; 2) 40-і роки; 3) повоенна доба. Наш аналіз ґрунтується на дослідженні В. Дубравіна – мистецтвознавця, науковця, дослідника пісенного репертуару роменського кобзаря в аспекті історичного функціонування фольклору [3, 58]. Його доробок є надзвичайно важливим, оскільки він мав постійні творчі контакти з митцем, а впродовж 1960 – 1970 рр. здійснював записи реперту-

ару бандуриста.

Впродовж кобзарського шляху у Є. Адамцевича формувалася особливий виконавський стиль, це особливо прослідковується на першому та другому етапах творчої діяльності.

Перший етап охоплював кінець 20-х рр. XX століття і тривав до початку Другої світової війни. Як відмічає В. Дубравін, у цей період репертуар Є. Адамцевича будувався на традиційних творах кобзарського виконавства. З нашого погляду це є цілком зрозумілим. В даний період в репертуарі Є. Адамцевича були твори, які він засвоїв, перейнявши від свого вчителя-кобзаря М. Олексієнка. Можна зробити припущення, що вчитель був прихильником традиційного кобзарства. Тому не є дивним схильність Є. Адамцевича до цього виконавського матеріалу. Є підстави стверджувати, що до традиційного кобзарського репертуару відносяться, окрім дум, псалмів також історичні пісні, твори на слова Т.Г. Шевченка, українські народні пісні. Саме такий добір виконавського матеріалу для більшості кобзарів став обов'язковим, що ми простежуємо і в репертуарі Є. Адамцевича. Так, В. Дубравін надає перелік творів, які виконував кобзар. В ньому широко представлена історична група пісень, це також відмічає О. Правдюк [6, 21]. В репертуар кобзаря увійшли історичні пісні: про Морозенка, Семена Палія, Супруна, Байду, козацькі «Ой не пугай, пугаченьку», «Гей, літа орел»; родинно-побутові та ліричні: «Через мої ворітоньки», «Ой попливи, вутко», «Із-за гори ворон кричє», «Налетіли журавлі», «Ой по горі, по горі»; жартівливі: «Невдалий обід», «Піп та грішна молодиця», «Про свиню», «Адам і Єва», «Пішов дід по гриби», «Ой п'є вдова, гуляє», «Дозволь мені мати».

Велика любов і шана до поезії Т.Г. Шевченка зумовила появу в репертуарі Є. Адамцевича пісень на його вірші. Як говорив бандурист про поета: «А як же без нього. Шевченко – наш батько, а ми – його діти» [3, 37]. З великим натхненням Є. Адамцевич виконував: «Думи мої, думи», «Вітер згаєм розмовляє», «Плавай, плавай, лебедоньку», «Ой три шляхи широкі».

Поступово у народного музики з'явився інтерес до пісень літературного походження, міського романсу. На наш погляд, такий потяг до цього напрямку міг стати поштовхом до написання власних творів Є. Адамцевичем: «На захід сонце вже схилилось» на слова С. Карпенка, «Черевички» на слова Я. Щоголева, «Ти лети, мій спів, з мольбою» на слова О. Олександрова, варіант пісні О. Аляб'єва «Жебрачка» на слова П. Беранже в перекладі Д. Ленського, «Сміються, плачуть солов'ї» на слова О. Олеса.

Окрім вокальних творів чинне місце займають в репертуарі бандуриста інструментальні: козачки, метелиці, вальси, чардаші. Безсумнівно перше місце посідає «Запорізький марш», який був перейнятий у 1926 році від кобзаря І. Положая, ставши окрасою його бандурного доробку митця.

Дослідник В. Дубравін відмічає, що головним твором у репертуарі Є. Адамцевича була дума «Свшан-зілля» на слова М. Вороного, яку він засвоїв від свого вчителя М. Олексієнка. Виконував кобзар цей твір в епічно-речитативному стилі, як і пісню-баладу «Доля темного» [3, 59]. Необхідно відмітити, що цей твір

Є. Адамцевичу присвятив його вчитель – Мусій Олексієнко, за що кобзар був йому безмірно вдячний. В «Долі темного» йдеться про людину, яка втратила зір. Тому, виконуючи цей твір кобзар співав про себе, глибоко занурюючись, пропускаючи крізь свою душу і повністю поєднавшись з твором, з великим болем передаючи зміст.

В. Дубравін також зауважує, що в 30-х рр. ХХ століття Є. Адамцевич виступає як автор власних творів: «Першотравнева», «Дума про хлібороба», «Зацвіла калина біля хати», «А у полі дощ іде» [3, 60].

Отже, проаналізувавши репертуар бандуриста першого періоду, можна відмітити три напрямки в яких працював Є. Адамцевич: традиційний кобзарський, сучасна побутова пісня, власні твори. З чим ми погоджуємось, зробивши аналіз творчого доробку Є. Адамцевича 20-х – 30-х рр. Також ми погоджуємось з думкою науковця В. Дубравіна, що в цей період сформувався новий тип кобзаря, який поєднував елементи нового з традиційним кобзарським стилем [3, 58-61].

Другий період бандурної виконавської творчості Є. Адамцевича охоплює 40-і рр. ХХ століття, коли на території Європи вирувала війна. Україна, як і багато інших країн була під німецькою окупацією. Відомо, що в ці часи дуже багато віршів і пісень писали непрофесійні автори. І це є цілком зрозумілим. В момент загрози існування людства, неймовірних випробувань, природних катаклізмів, а війна, це найстрашніше, що може бути, в людині відкриваються найпотаємніші приховані ресурси, здібності, які у спокійні мирні часи не пробуджуються. Так з'являються самодіяльні діячі культури і мистецтва – музиканти, поети, композитори. Все, що зароджується в їхніх душах, вони виплескують в оточуючий світ, бо інакше не можуть, це поклик серця. До цього числа належить і Є. Адамцевич зі своєю піснею «У неволі». Кобзар згадував, що до написання такої пісні спонукало тяжке становище, лихоліття, яке торкнулось кожної людини. Було два випадки – у Липовій Долині та Берестівці, коли за виконання цієї пісні поліцаї намагались позбавити життя Є. Адамцевича [3, 15-16].

Професійному кобзареві Є. Адамцевичу була притаманна й своя виконавська манера, на яку звертає увагу В. Дубравін. Епічна мелодекламаційна техніка була властива кобзарю. На цьому акцентували у своїх спогадах дочка Є. Адамцевича [3, 9], мистецтвознавиці Олександр Правдюк [6, 32], Валентина Дубравіна [3, 36]. Як наголошує у своїй роботі В. Дубравін пісня звучала у спокійному темпоритмі, вона відображала стан, почуття і думки знедоленого народу [3, 61]. Це надає нам можливість підтвердити виконавського стилю кобзаря, який вирізняв його серед інших виконавців.

Третій повоєнний період творчості (50-і – 70-і рр.) Є. Адамцевича – час устаткування репертуару. Програму його виступів складали: історичні пісні, балади, думи, міський романс кінця ХІХ - поч. ХХ ст., авторські твори. В цей період активізувалася власна творчість бандуриста. Звернення до складання творів можна пояснити накопиченням досвіду, появою впевненості у своїх можливостях, відчуттям потреби

висловитись, поділитись особистими думками з широким загалом.

Є. Адамцевич пильно слідкував за змінами, які відбувалися в суспільному житті. З'являються авторські твори: «Пісня про космонавтів», сатиричні та жартівливі пісні на побутові теми: «Про 15 діб», «Міліціонер Федя», «Яблучко». Окремо треба відзначити написання митцем твору – «Дума про Федька», витриманого у традиційно-епічному стилі, що підкреслює відданість Є. Адамцевича кобзарській справі.

Узагальнюючи виконавську творчість бандуриста на підставі його репертуару, можна констатувати наступне: вокальний стиль виконавства, тип його декламації – поліжанровий. Є. Адамцевич використовував речитативні й пісенні інтонації. Як конкретизує дослідник В. Дубравін: «тут є наспіви-скоромовки, наспіви-марші, наспіви ліричної локалізації з елементами розспіву пісні-романсу» [3, 62].

Щодо виконавської техніки, володіння інструментом дослідники творчості Є. Адамцевича стверджують і відмічають майстерну бездоганну гру бандуриста. Такої думки дотримуються: мистецтвознавці О. Правдюк, Валентин і Валентина Дубравіни, дослідники кобзарства Б. Жеплинський, С. Логожа, письменник Д. Кулиняк, науковець З. Тарахан-Береза [3]. Необхідно також зазначити, що в репертуарі Є. Адамцевича яскраво простежується взаємодія двох протилежних напрямків: традиційно-епічного й пісенно-масового сучасного.

Таким чином, Є. Адамцевич поєднував у собі традиційного кобзаря та бандуриста-новатора. З одного боку він був зберігачем, носієм, популяризатором української народної епіки, з іншого – сучасним (відносно тих часів, в які жив і творив митець) автором власних творів, особистістю, яка за влучним висловом науковця О.Вертія, залишилась в історії яскравим виразником традицій народної культури, національного духовного аристократизму [2, 3].

Отже, аналіз життя й творчого доробку кобзаря Є.О. Адамцевича засвідчив, що він був людиною сміливою, стійкою, високої моралі і глибокої думки, справжнім майстром народної епічної традиції, котрий через слово і музику передавав багатотисячолетній досвід українського народу. Можна впевнено стверджувати, що це був найталановитіший кобзар ХХ століття.

Є.О. Адамцевич формувалася у народному середовищі і був дійсно народним співцем. Його репертуар складався з різножанрових творів: думи, історичні, українські народні пісні, твори літературного походження, власні твори. Виконавство Є.О. Адамцевича знаходило у слухачів вдячний відгук, між бандуристом і аудиторією завжди існував зворотній зв'язок. Суттєве значення має те, саме Є. О. Адамцевич зміг зберегти і донести до широкого загалу «Запорізький марш», який по праву можна вважати Гімном українського козацтва, його волі, зв'язки і слави. Впродовж життя сформувався своєрідний стиль бандурної виконавської майстерності Є. О. Адамцевича, в якому науковці виокремлюють три етапи, і які характеризують митця як носія традиційно-епічного й пісенно-масового сучасного бандурного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко С. Співець минувшини: роменчанин Є. Адамцевич зберіг для України «Запорізький марш» / С. Бондаренко // Панорама / – 2013. - № 27 (3–10 июля) . – С. 14.
2. Гріца С. Інститут народного професіоналізму // Фольклор та професійне мистецтво. матеріали наук.-практ. конф. / Гріца С. – Ніжин, 1992. – С. 7.
3. Євген Адамцевич: спогади, статті, матеріали. Вип. № 1 / упоряд. О. Вертій, Г. Діброва ; передм. О. Вертій . – Суми : Собор, 1999. – 96 с.
4. Дубравін В. Основи музичної декламації кобзаря Євгена Адамцевича / Дубравін В. // Народна творчість та етнографія. – 1994. № 2–3. – С. 11–17.
5. Єфремова В. Розгорни суворих літ сувої... / 100 років тому народився славетний кобзар Євген Адамцевич / В. Єфремова // Українська культура 2003. – № 11–12. – С. 14–15.
6. Правдюк О. Роменський кобзар Євген Адамцевич. / О. Правдюк – Київ: Музична Україна, 1971. – 126 с.

REFERENCES

1. Bondarenko S. Singer of the past: Romny resident Ye. Adamtsevych saved for Ukraine “Zaporizhzhia March” // Panorama. – 2013. – № 27 (July 3-10). – P. 14.
2. Hritsa S. Institute of Folk Professionalism // Folklore and Professional Art: proceedings of scientific-practical. conf. – Nizhyn, 1992. – P. 7.
3. Yevhen Adamtsevych: memories, articles, materials. Issue 1 / edited by O. Vertii, H. Dibrova; foreword O. Vertii. - Sumy: Sobor, 1999. – 96 p.
4. Dubravin V. Fundamentals of musical recitation of kobzar Yevhen Adamtsevych // Folk art and ethnography. – 1994. № 2-3. – P. 11-17.
5. Yefremova V. Unfold the scroll of the harsh years ... / 100 years ago the famous kobzar Yevhen Adamtsevych was born // Ukrainian culture. – 2003. – № 11-12. – P. 14-15.
6. Pravdiuk O. Romny kobzar Yevhen Adamtsevych. – Kyiv: Musical Ukraine, 1971. – 126 p.

Yevhen adamtsevych – a representative of folk professionalism of kobzar art

R. I. Mukmeneva

Abstract. The article considers the creative path of bandura player Ye. O. Adamtsevych. It characterizes performing activity of the master by types of bandura art and analyzes the repertoire. The article highlights achievements of the bandura artist’s artistic and educational activity. The author defines the role and significance of the contribution of Ye. O. Adamtsevych on collecting, propagating and preserving works of folk bandura art. The process of formation of a new type of professional kobzar is shown.

Keywords: concert, bandura, repertoire, bandura band, kobzar, genre, style.